

Begrotingswijziging 58/16 A

Voorgestelde behandeling

Statencommissie : Procedurevergadering, 18 juli 2016

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016 - 2019 - begrotingswijziging

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Wij werken in Brabant aan de biobased economy als onderdeel van een circulaire economie waarin hernieuwbare, groene grondstoffen de rol van eindige fossiele grondstoffen hebben overgenomen en toegevoegde waarde wordt gecreëerd met biobased producten en materialen. West-Brabant heeft als onderdeel van de Biobased Delta (Zuidwest Nederland) een uitstekende uitgangspositie om internationaal toonaangevend te worden binnen de biobased economy. Al sinds 2010 werken we intensief samen met de grote industrie (o.a. Cosun/ Suiker Unie, SABIC, Cargill) en meer dan 100 MKB bedrijven aan het ontwikkelen van nieuwe biobased ketens, clusters en toplocaties. Deze activiteiten zijn gefinancierd uit de eerste tranche Investeringsagenda (looptijd 2010 - 2015). Met het Uitvoeringsprogramma 2016-2019 bouwen we voort op de succesvolle activiteiten die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. Deze tweede termijn met investeringen beoogt door opschaling van lopende initiatieven de economische en ecologische vruchten te plukken van de gezamenlijke inspanningen die in de afgelopen jaren zijn verricht.

Het voorstel

1. Vaststellen van de voorgestelde Begrotingswijziging 2016 van € 1.075.000 miljoen voor het Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019.
2. In te stemmen met de verwerking van de meerjarige effecten in de meerjarenraming €8.025.000 2017 t/m 2019.

Aanleiding

In 2010 besloot de provincie, samen met triple helix partners in de Delta regio, in twee tranches te investeren in het ontwikkelen van ketens, clusters en toplocaties op het gebied van de biobased economy. De investeringen in de eerste termijn van € 13,5 miljoen, waarvan € 10 miljoen is belegd in het Biobased Brabant Fonds van de BOM, hebben geleid tot een krachtig samenwerkingsverband, veelbelovende

Datum

21 juni 2016

Documentnummer

GS: 4003964

PS: 4012555

campus/toplocaties en succesvolle ontwikkellijnen. Ook het huidige bestuursakkoord richt zich op het ontwikkelen van een circulaire economie, waar de clusterontwikkeling biobased economy in Zuidwest Nederland aan bijdraagt. Het Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019 bouwt voort op de resultaten die in de afgelopen jaren zijn geboekt en richt zich op de reeds in 2010 aangekondigde tweede fase investeringen die bijdragen aan het tot uitvoering brengen van de gestelde doelstellingen.

Bevoegdheid

PS hebben met het vaststellen van het bestuursakkoord €150 miljoen van de investeringsgelden gereserveerd voor Economische structuurversterking. Over de strategie van het College van Gedeputeerde Staten van deze middelen bent u reeds geïnformeerd via de Statenmededeling 'Brabant Vernieuwt' (d.d. maart 2016). Deze begrotingswijziging betreft een concreet investeringsvoorstel voor de financiering van het cluster biobased economy, dat onderdeel uit maakt van het bestaande beleidskader *Economisch Programma 2010-2020*. Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om deze middelen definitief te bestemmen, waardoor het College van Gedeputeerde Staten tot uitvoering kan over gaan.

Doel

Het uitvoeringsprogramma heeft tot doel de biobased economy in Zuidwest Nederland te versnellen en hiermee bij te dragen aan de economische structuurversterking en de circulaire economie van Brabant. Het uitvoeringsprogramma van de provincie is een aanjager voor een gezamenlijke inspanning van triple helix partijen in de regio die uiteindelijk moet leiden tot een beoogd investeringsvolume van € 600 miljoen vanuit de markt (periode 2012-2020). Daarbij is het doel 3.000 nieuwe banen te creëren en 15.000 (toekomstbestendige) banen behouden. Tevens werken we hiermee toe naar een groene(re) chemie en een extra verdienmodel voor de agrarische sector.

Argumenten

1. *Met het Uitvoeringsprogramma werken we aan de maatschappelijke opgave om te komen tot een circulaire economie.*
2. *Het Uitvoeringsprogramma is een provinciale invulling van de gezamenlijke agenda van de Biobased Delta.*
3. *We structureren onze werkzaamheden langs vier programmaliijnen.*
4. *Met het Uitvoeringsprogramma dragen we bij aan (behoud van) werkgelegenheid en toegevoegde waarde.*
5. *Met het Uitvoeringsprogramma creëren we een multiplier aan investeringen in de biobased economy Zuidwest Nederland.*
6. *De investeringen voldoen aan de negen ijkpunten van de investeringsagenda en de financiële ladder uit 'Brabant Vernieuwt'*

Onderbouwing:

1. Wij werken in Brabant aan een biobased economy als onderdeel van een circulaire economie waarin hernieuwbare, groene grondstoffen de rol van eindige fossiele grondstoffen, zoals olie en gas, gaan overnemen. De koolstofketen is in een biobased economy kort-cyclisch en draagt hiermee bij aan verlaging van de CO2 footprint.
2. De provincie werkt sinds 2010 in de Biobased Delta samen met de provincies Zeeland en Zuid Holland, bedrijfsleven, onderwijs, kennisinstellingen en andere overheden. Bedrijven zijn leidend in de ontwikkeling van de biobased economy. De provincie vervult een rol in het verbinden van partijen, het aanjagen van ontwikkelingen en ondersteunen van goede business cases. Juist in een sector waar samenwerking en (open) innovatie een voorwaarde is voor succes, is het faciliteren van regionale triple helix clustervorming van groot belang.

De provincie heeft vanuit de eerste tranche investeringsgelden in de periode 2010-2015 € 13,5 miljoen vrijgemaakt voor investeringen in de biobased economy.

Bestemming investeringsgelden 2010-2015	Bedrag
Proces Stichting Biobased Delta	€ 1.400.000
Lening Green Chemistry Campus	€ 1.600.000
Centre of Expertise Biobased Economy	€ 500.000
Bijdrage Biobased Brabant Fonds 2012-2022 (BOM)	€ 10.000.000
Totaal	€ 13.500.000

De lening aan de Green Chemistry Campus is ingezet om de pilotfase van de campus te financieren (o.a. vastgoed en managementkosten). Op de Green Chemistry Campus hebben zich inmiddels 15 instellingen gevestigd: bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen. De bijdrage aan het Centre of Expertise Biobased Economy (Avans Hogeschool en Hogeschool Zeeland) is besteed aan het oprichten van een kennisloket voor bedrijven. Samen met de onderwijslijn (curriculum ogv biobased economy en een doorgaande leerlijn met ROC West-Brabant) en toegepast onderzoek, vervult het Centre of Expertise een coördinerende rol in de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijs. Het Biobased Brabant fonds heeft momenteel 3 participaties gedaan. Ook andere publieke partijen zoals andere provincies, ontwikkelbedrijven, kennisinstellingen, gemeenten, Rijk, Europa hebben geïnvesteerd in de Biobased Delta. Het totale investeringsvolume voor de periode 2010-2015 vanuit publieke

partijen is minimaal € 25 miljoen. Hiermee is een goed functionerend samenwerkingsverband gevormd, zijn uitgewerkte programmalijnen ontwikkeld en is een start gemaakt met het ontwikkelen van toplocaties en applicatiecentra. Ook de investeringen vanuit het bedrijfsleven beginnen op gang te komen. Uit de monitor Biobased Delta blijkt dat het bedrijfsleven in de periode 2014-2015 ruim € 200 miljoen in de biobased economy heeft geïnvesteerd.

3. We zetten in op het aanjagen van de biobased economy in Zuidwest Nederland via vier programmalijnen:
- Het ondersteunen van clusterontwikkeling in de Biobased Delta;
 - Investeren in de ontwikkeling van campus en werklocaties om samenwerking te organiseren bijvoorbeeld rondom de Green Chemistry Campus;
 - Het ontwikkelen van een kennis infrastructuur om R&D aan te trekken;
 - Het versnellen van kennisvalorisatie om kennis om te zetten in kunde en kassa.

Voor bovenstaande activiteiten zijn de volgende middelen begroot:

Activiteiten 2016-2019	Begroting
A1 Clusterontwikkeling Biobased Delta: deelname aan de Stichting Biobased Delta	€ 1.000.000
A2 Ontwikkelen van campus en werklocaties: doorontwikkeling Green Chemistry Campus Bergen op Zoom	€ 2.700.000
A3 Ontwikkelen kennis infrastructuur: revolverend kennisprogramma	€ 5.000.000
A4 Versnellen kennis valorisatie MKB	€ 400.000
Totaal	€ 9.100.000

In de meerjarenraming wordt voor de komende jaren de volgende inzet van middelen voorzien. De exacte inzet is mede afhankelijk van participerende partijen en de proces snelheden.

	2016	2017	2018	2019	Totaal
A1 Clusterontwikkeling Biobased Delta	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 1.000.000
A2 Ontwikkelen van campus en werklocaties	€ 825.000	€ 625.000	€ 625.000	€ 625.000	€ 2.700.000
A3 Ontwikkelen kennis infrastructuur		€ 2.500.000		€ 2.500.000	€ 5.000.000

A4 Versnellen kennis valorisatie		€ 200.000		€ 200.000	€ 400.000
Totaal	€	€	€	€	€ 9.1 mln
	1.075.000	3.575.000	875.000	3.575.000	
	0	0	0	0	

4. In de programmalijnen van de Biobased Delta wordt gewerkt aan het omzetten van restromen uit de agrarische sector en de natuur naar bouwstenen voor de chemische industrie. Daarmee krijgen deze reststromen een economische waarde en ontstaan er nieuwe verdienmodellen voor de agrariër. Bovendien betekent dit behoud van werkgelegenheid in de chemische sector, doordat deze industrie (grootbedrijf en MKB) een toekomst wordt geboden in alternatieve grondstoffen dan olie en gas.
5. Met het Uitvoeringsprogramma creëren wij een multiplier aan investeringen in de biobased economy van Zuidwest Nederland.

De provincie werkt samen met triple helix partners in de Biobased Delta om de biobased economy te faciliteren en aan te jagen. Voor de komende periode is een provinciale bijdrage van € 9,1 miljoen voorzien. Het college van Gedeputeerde Staten zal deze middelen alleen investeren als de bijdragen van derden (bedrijven en andere publieke partijen) zijn zeker gesteld. We gaan er vanuit dat provinciale middelen in de periode 2016-2019 minimaal worden verdubbeld tot in totaal € 20 miljoen investeringen in West-Brabant. Dit betreft aanjaagmiddelen, om een voedingsbodem te creëren voor het bedrijfsleven om verdergaand te investeren. Voor een goed functionerende biobased economy in de Biobased Delta wordt een investeringsvolume vanuit de markt voorzien van € 600 miljoen in de periode 2010-2020 (regio Zuidwest Nederland).

Activiteiten 2016-2019	Bijdrage derden	Totale investeringen (bijdrage in % provincie van het totaal)
A1 Clusterontwikkeling Biobased Delta: deelname aan de Stichting Biobased Delta	Provincies Zeeland en Zuid-Holland, bedrijfsleven	€ 3.400.000 (30%)
A2 Ontwikkelen van campus en toplocaties: doorontwikkeling Green Chemistry Campus Bergen	De helft wordt gefinancierd door het bedrijfsleven: SABIC, Cargill, Royal Cosun. Overige	€ 9.100.000 (30%)

op Zoom	bijdragen worden geleverd door Ministerie EZ (green deal), regio West-Brabant, gemeente Bergen op Zoom	
A3 Ontwikkelen kennis infrastructuur: revolverend kennisprogramma	Kennisinstellingen TNO/ECN	€ 10.000.000 (50%)
A4 Versnellen kennis valorisatie MKB	Ministerie EZ, bedrijfsleven	€ 1.600.000 (25%)

6. De investeringen die voortkomen uit dit uitvoeringsprogramma voldoen aan de negen ijkpunten die verbonden zijn aan de derde tranche investeringsstrategie en de financiële ladder, zoals aangekondigd in de Statenmededeling 'Brabant Vernieuwt'.

Uitkomst van deze kritische toets aan ijkpunten en financiële ladder is dat de bijdrage van de provincie noodzakelijk is om de transitie naar een biobased economy in de Delta regio mogelijk te maken. De markt pakt het (nog) niet uit zichzelf op. Investeringen in toplocaties en bijvoorbeeld de ontwikkeling van de kennis infrastructuur zijn deels revolverend, maar er blijft sprake van een onrendabele top die vanuit deze investeringsagenda wordt gefinancierd. Net als de afgelopen jaren zullen de verschillende nationale en Europese fondsen ingezet worden om de bijdragen/investeringen van de provincie te vermenigvuldigen. Er is geen incidentele ruimte in de exploitatiebegroting om het uitvoeringsprogramma in zijn geheel te financieren. De investeringsvraag die nu voor ligt is nodig om de uitvoering van ons beleid te continueren en vanuit deze basis de aanvullende middelen via nationale en Europese programma's te verwerven en een volledige revolverendheid (marktwerking) te realiseren. (In bijlage 1 is de kritische toets aan ijkpunten en financiële ladder nader uitgewerkt.)

Kanttekeningen

1.

1.1 De provincie is voor het behalen van de gestelde doelstellingen afhankelijk van het bedrijfsleven en partners binnen het netwerk van de Biobased Delta

Datum

21 juni 2016

Documentnummer

GS: 4003964

PS: 4012555

De transitie van een economie op basis van fossiele grondstoffen naar een biobased economy is een enorme maatschappelijke opgave. De Biobased Delta biedt als samenwerkingsverband een uitgelezen mogelijkheid om de kansen die dit Brabant biedt ook daadwerkelijk te gaan verzilveren. Een investering door de markt van € 600 miljoen en duizenden groene banen is het wenkend perspectief. Een echte doorbraak wordt echter pas bereikt wanneer alle stakeholders en schakels in de keten hun rol en verantwoordelijkheid nemen. De provincie kan dat niet alleen, maar is in het realiseren van de doelstellingen afhankelijk van de bijdragen en (investerings)beslissingen van derden. Bedrijven zijn in de lead. De provincie zal ondersteunen, aanjagen en waar nodig zelf nadrukkelijk het initiatief nemen bij investeringen, bijvoorbeeld in de Green Chemistry Campus. Het college van Gedeputeerde Staten zal deze middelen alleen investeren als de bijdragen van derden (bedrijven en andere publieke partijen) zijn zeker gesteld in een samenwerkingsovereenkomst.

Financiën

Biobased Delta maakt onderdeel uit van programma 04 Economie, productgroep 04.02 Economisch programma Brabant. De dekking voor het Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016 - 2019 is afkomstig uit de derde tranche investeringsagenda, economische structuurversterking.

De volgende Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) zijn geïdentificeerd voor de provincie, langs de vier programmaliijnen. Daarnaast worden ook de prestaties genoemd van de partijen die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering, evenals de verwachte outcome.

Activiteiten 2016-2019	Kritieke Prestatie Indicatoren provincie	Prestaties per activiteit	Outcome (2019)
A1 Clusterontwikkeling Biobased Delta	Jaarlijks goedgekeurd business plan van de Stichting Biobased Delta	Vastgesteld Sugar Delta programma. Verkenning demo faciliteit met opschaling naar semi productie plant suikerraffinage ten behoeve van chemie.	Een provincie overstijgend cluster van de triple helix gericht op een groene chemie.

A2 Ontwikkelen van campus en toplocaties	Geaccordeerde business plannen voor Green Chemistry Campus vanuit de aandeelhouders, Samenwerkingsovereenkomst met vastgelegde verantwoordelijkheden voor faciliteiten, capaciteit en middelen.	Realisatie demofaciliteit op de Green Chemistry Campus. Eigen ingang en aangepaste infrastructuur. Gefaseerde uitbreiding van huisvesting op basis van vraag. Campus organisatie.	Een campus met eigen waardepropositie en verdienmodel die bijdraagt aan biobased ontwikkeling in de regio.
A3 Ontwikkelen kennis infrastructuur	Een revolverend* kennisprogramma opzetten.	Vestiging van kennisinstelling(en) in West-Brabant. Aantrekken Europese middelen vanuit het kennisprogramma. Participerende bedrijven aansluiten aan het programma.	Een revolverend kennisvalorisatie programma dat onderzoek op het gebied van biobased economy verbindt met de toplocaties Bergen op Zoom, Nieuw Prinsenland, Moerdijk.
A4 Versnellen kennis valorisatie	Een goedgekeurd tweetaalrigs programma. Monitoren of volgens het door het ontwikkelteam ingediende plan wordt gepresteerd.	Middels het valorisatie programma BioBooster biobased innovatie vouchers verstrekken van als aanjaagmiddel van productinnovatie.	Versteving van de verbinding tussen het MKB en de grote industrie op het gebied van biobased innovaties.

* De verwachting is dat met de opbrengsten van onder andere IP rechten en 'deelname fees' een revolverendheid van 50% op het kennisprogramma wordt behaald. Uitgangspunt is dat deze middelen niet terugvloeien naar de provincie, maar worden bestemd voor de toplocaties in de Biobased Delta zodat hiervoor een verdienmodel ontstaat.

In de begroting zullen in de periode 2016-2019 de volgende KPI's worden opgenomen. De verwachte meerjarenraming is te vinden onder argument 3 hierboven.

Activiteiten 2016-2019	Begroting	Kritieke Prestatie Indicatoren provincie
A1 Clusterontwikkeling Biobased Delta	€ 1.000.000	Jaarlijks goedgekeurd business plan van de Stichting Biobased Delta
A2 Ontwikkelen van campus en toplocaties	€ 2.700.000	Geaccordeerde business plannen voor Green Chemistry Campus vanuit de aandeelhouders, Samenwerkingsovereenkomst met vastgelegde verantwoordelijkheden voor faciliteiten, capaciteit en middelen.
A3 Ontwikkelen kennis infrastructuur	€ 5.000.000	Een revolverend kennisprogramma opzetten.
A4 Versnellen kennis valorisatie	€ 400.000	Een goedgekeurd tweejaarlijks programma. Monitoren of volgens het door het ontwikkelteam ingediende plan wordt gepresteerd.

Planning en control

In 2019 wordt het Economisch Programma 2010-2020 geëvalueerd. Het cluster biobased economy maakt hier onderdeel van uit, als één van de topclusters binnen het Economisch Programma. Tevens zal in 2020 het 'Uitvoeringsprogramma biobased economy 2016-2019' uitgebreid worden geëvalueerd. Dit gebeurt naast de reguliere, jaarlijkse verantwoording van de prestatie indicatoren via de P&C cyclus waarbij we de begroting koppelen aan de resultaten. Daarmee krijgen Provinciale Staten inzicht of de doelstellingen die GS formuleert worden bereikt en welke middelen hiervoor zijn ingezet.

Europese en internationale zaken

Financiële bijdragen die door de provincie in het kader van het uitvoeringsprogramma worden verstrekt, worden juridisch getoetst om te voorkomen dat ongeoorloofde staatssteun wordt verstrekt.

Bij de uitvoering van projecten die voortkomen uit het uitvoeringsprogramma Biobased Delta maken we zoveel mogelijk gebruik van Europese middelen om zo een multiplier effect te bereiken.

Planning

Tegelijkertijd met deze begrotingswijziging leggen Gedeputeerde Staten u een Statenmededeling met betrekking tot het Uitvoeringsprogramma Biobased Delta 2016-2019 voor. Daar is het Uitvoeringsprogramma Biobased Delta als bijlage aan toegevoegd.

Het programmabudget 2010-2015 is uitgeput. Na besluitvorming over allocatie van de middelen door uw Staten is nog besluitvorming over de uitvoering nodig door het College. Gezien de heidag voor Provinciale Staten in oktober, voorzien

we dat er veel tijd zal zitten tussen bespreking (23 september) en besluitvorming (21 oktober) van dit dossier. Om het proces te bespoedigen en de benodigde middelen te kunnen inzetten na positieve besluitvorming, verzoeken wij u zowel de bespreking als de besluitvorming te plannen op de Statendag van 23 september 2016.

Bijlagen

1. Toets op financiële kaders
2. Financiële tabel bij de Begrotingswijziging

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: de heer W. Maaskant , wmaaskant@brabant.nl, (06-27745203)